

ELIZES DOCHTER WERD HAAR ZOON

‘MIJN MEISJE IS ER NIET MEER’

De oudste zoon van Elize (50) kwam ooit in een meisjeslichaam ter wereld. De afgelopen jaren zag ze hoe Jeffrey (23) zijn uiterlijk in overeenstemming bracht met zijn innerlijk. Het geluk van haar kind stond altijd voorop, maar makkelijk is het zeker niet geweest. Openhartig vertelt Elize over haar tegenstrijdige gevoelens. ‘Mijn kind is er nog wel, maar ook weer niet, en daar heb ik het weleens moeilijk mee.’

Tekst: **Evelien Flink** Foto: **Gettyimages**

Je hoort bij genderkinderen vaak dat ze al op jonge leeftijd signalen afgeven. Dat ze op een bepaalde manier ‘anders’ zijn. Bij genderjongens is het dan bijvoorbeeld zo dat ze vooral met vriendjes omgaan of het liefst stoere dingen doen, zoals voetballen. Sommige kinderen zeggen het zelfs letterlijk: ‘Mama, ik wil een jongen zijn.’ Maar Jeffrey heeft als kind nooit iets laten merken. Hij speelde niet met typisch jongensspeelgoed en had zowel vriendjes als vriendinnetjes. Ik twijfelde er geen moment aan dat hij een meisje was. Toen Jeffrey naar de middelbare school ging, begon hij zijn uiterlijk stukje bij beetje te veranderen. Bij de kapper liet hij zijn lange bruine krullen kort knippen en steil föhnen. En in kledingwinkels liep hij rechtstreeks naar de jongensafdeling. Hij koos dan voor kleren in ‘skaterstijl’: wijde broeken, gekleurde polsbandjes en T-shirts met logo’s van bepaalde bands erop. Achteraf gezien denk ik dat die kleren een soort veilige tussenweg waren voor hem. De T-shirts voor jongens verschilden immers niet zo heel erg van de T-shirts voor meisjes. Maar destijds zochten mijn man en ik er weinig achter. Dat onze puberdochter geen

meisje-meisje wilde zijn, was in onze ogen niet heel vreemd.

Pas in de jaren daarna begon ik te vermoeden dat er meer speelde. Ik zag bijvoorbeeld dat Jeffrey steeds vaker voorovergebogen liep, alsof hij op die manier zijn lichaam probeerde te verhullen. Ook had hij moeite met in slaap vallen. Er waren periodes dat hij hele nachten lag te malen. Volgens de artsen was er lichamelijk gezien niets mis, maar ik wist me geen raad. Waarom kon mijn kind niet slapen? Was dit een fase, of was er meer aan de hand? Dat Jeffrey altijd enorm introvert is geweest, maakte het ook niet makkelijker. Meerdere malen heb ik laten blijken dat hij me alles kon vertellen. En dat het mij niet uitmaakte als hij anders was dan anderen, of als hij misschien op meisjes viel. Maar Jeffrey bleef volhouden dat er niets met hem aan de hand was.

MACHTELOOS

Een paar jaar modderden we zo door. Pas toen Jeffrey zeventien was, durfde hij me zijn geheim te vertellen. Hij deed dit in een e-mail. Dat klinkt misschien vreemd, maar ik begrijp het wel. Jeffrey is nooit een prater geweest, dus op deze manier was het makkelijker voor hem. Hij schreef: Mam, ik ben een jongen. Nu hebben mijn kinderen nooit een wilde fantasie gehad. Als ze iets zeggen, dan is het zo. Dus toen Jeffrey schreef dat hij een jongen was, geloofde ik hem meteen. Al had ik natuurlijk wel ontzettend veel vragen. Hoelang wist hij dit al? Nadat ik zijn e-mail had gelezen, begonnen we een chatgesprek op MSN. Jeffrey vertelde dat hij het eigenlijk al tien jaar wist, maar er al die tijd niet aan toe had durven geven. Als kind begreep hij nog niet wat

er aan de hand was en als puber hoopte hij dat het wel weer over zou gaan, zolang hij zich maar net als alle andere meisjes gedroeg.

Het deed me echt ontzettend veel pijn om dit te horen. Als moeder wil je alleen maar dat je kind gelukkig is, op welke manier dan ook. Nu ik besefte dat Jeffrey al die jaren heel veel verdriet had opgekropt, voelde ik woede in me opkomen. Waarom was mijn kind niet gewoon meteen in het juiste lichaam geboren? Waarom moest hij dit doorstaan? En had ik dit als moeder niet eerder moeten merken? Natuurlijk was ik blij dat Jeffrey me eindelijk had durven vertellen wie hij was, maar tegelijkertijd voelde ik me ontzettend machteloos. Het liefst had ik al zijn pijn en verdriet in één keer weggetoverd. Maar het enige wat ik kon doen, was naar hem luisteren en hem op alle mogelijke manieren steunen.

OPLUCHTING

Jeffrey had in de loop der jaren natuurlijk alles over genderdysforie gelezen, maar ik moest een behoorlijke inhaalslag maken. Urenlang zat ik achter de laptop te studeren op het onderwerp. Ik merkte aan mezelf dat ik wilde opschieten: mijn kind had lang genoeg geworsteld, nu moest er iets gebeuren. Daarom maakten we nog diezelfde week een afspraak bij de huisarts, voor een verwijzing naar het Zorgcentrum voor Genderdysforie. Ook zijn we direct naar de kapper gegaan om Jeffrey's haar nog korter te laten knippen.

En natuurlijk gingen we nieuwe kleren kopen. Ik vond het belangrijk dat Jeffrey besefte dat hij nu echt zichzelf kon zijn. Eindelijk mocht hij gewone jongenskleren uitkiezen. Opgetogen liep hij rond tussen de rekken met overhemden, stropdassen, spencers en colbertjes. Toen hij zich ging omkleeden in de paskamer, riep een van de winkelmedewerkers: "En, hoe gaat het met de jongeman?" Dat vond ik echt geweldig! Want hoewel ik gevoelsmatig volledig had geaccepteerd dat Jeffrey een jongen was, was het voor mij als moeder onmogelijk om niet ook nog mijn dochter in hem te

zien. Dat hij nu jongenskleiding droeg en kort haar had, betekende nog niet dat de meisjesstreken in zijn gezicht waren verdwenen. Juist daarom vond ik het ontzettend fijn dat die verkoper Jeffrey gewoon meteen als jongen behandelde.

Zelf had Jeffrey het daar op sommige momenten nog wel moeilijk mee. Kort nadat hij had verteld dat hij een jongen was, ging ons gezin op vakantie. Het was de eerste keer dat onze dochter meeging als jongen. Mijn man en ik hebben Jeffrey toen ook overal voorgesteld als onze zoon. Maar toen we op de luchthaven gefouilleerd moesten worden, zag ik hem twijfelen: loop ik achter de mannen of de vrouwen aan? Gelukkig riep een van de bewakers meteen naar hem dat hij bij de mannen moest gaan staan, een hele opluchting.

COCON

Samen hebben we een nieuwe naam voor hem uitgekozen. Hij vroeg mij en zijn vader of we wilden helpen kiezen. Ik vond het echt heel fijn dat hij ons daarbij betrok. Ik stelde voor om zijn voorletter hetzelfde te houden, zodat zijn initialen hetzelfde zouden blijven. We hebben los van elkaar twee lijstjes met mogelijke namen gemaakt en uiteindelijk gekozen uit de paar namen die op beide lijstjes stonden. Inmiddels weten we niet beter meer dan dat hij Jeffrey heet. Al moet ik soms nog wel even slikken als ik zijn oude naam hoor, in de supermarkt bijvoorbeeld, of op televisie. Dat blijft voor mij ook altijd een speciale naam, die ik ooit voor mijn kind heb uitgekozen. Ik heb kennissen en familieleden ook gevraagd om oude foto's van Jeffrey van de muur te halen. Thuis hebben we dat de dag nadat Jeffrey het had verteld ook gedaan. Ik wil niet steeds geconfronteerd worden met het feit dat mijn zoon vroeger een meisje was. Omdat Jeffrey niet tientallen keren hetzelfde verhaal wilde vertellen, besloten we een stukje tekst te schrijven waarin we uitlegden wat er aan de hand was. Als metafoor kozen we voor een vlinder en een cocon. We beschreven hoe Jeffrey al zijn vrienden en vriendinnen door de jaren heen had zien opbloeien tot mooie vlinders, terwijl hij zelf een pop was gebleven. Maar nu was het dan eindelijk tijd voor hem om uit zijn cocon te komen en zijn vleugels te spreiden. We hebben het tekstje uitge-

print en uitgedeeld - eerst aan familieleden en goede vrienden, en later ook aan kennissen en burens. Veel mensen waren verbaasd, maar gelukkig reageerde niemand negatief. Zelfs de oudere generaties begrepen het, dat was een hele opluchting. Van de burens kreeg Jeffrey zelfs kaartjes om hem sterkte te wensen. Dat vond ik echt hartverwarmend.

Maar degene die Jeffrey's transformatie misschien nog wel het makkelijkst heeft geaccepteerd, is mijn jongste zoon. Mijn twee kinderen verschillen van elkaar als dag en nacht. Jeffrey is rustig en op zichzelf, terwijl mijn jongste zoon juist heel extravert is en houdt van biertjes drinken met zijn vrienden. Vroeger op school zeiden zijn vriendjes weleens tegen hem dat hij maar een vreemde zus had. Zelf vond hij dat eigenlijk ook wel. Hij snapte niet waarom zijn zus zich zo afstandelijk gedroeg en waarom ze zich zo raar kleedde. De dag waarop we hem vertelden dat Jeffrey een jongen was, viel het voor hem allemaal op zijn plek. "Maar dan heb ik dus helemaal geen rare zus", zei hij. "Ik heb gewoon een broer!" Hij heeft zich ook nooit vergist in Jeffrey's nieuwe naam en de woorden 'hij' en 'zij' nooit verwisseld. Voor hem klopt alles nu gewoon.

TEGENNATUURLIJK

Toen zijn behandelplan was goedgekeurd, begon Jeffrey aan zijn hormoonbehandeling. Vanaf dat moment ging het snel. Binnen een paar maanden kreeg hij haargroei in zijn gezicht, een zwaardere stem, een markante kaaklijn en zelfs een adamsappel. Langzaam maar zeker zag ik mijn dochter veranderen in een zoon. Als moeder had ik daar moeite mee. Dit was niet het kind dat ik op de wereld had gezet. De hele situatie voelde ook ontzettend onwerkelijk. In mijn hoofd was ik de hele dag met Jeffrey bezig, maar gek genoeg drong het allemaal niet volledig tot me door. Ik zat in een soort roes. Maar het belangrijkste was natuurlijk dat Jeffrey kreeg waar hij recht op had. Dat hij gelukkig werd. Die gedachte was voor mij de voornaamste drijfveer om hem te blijven steunen.

Toen Jeffrey negentien was, onderging hij een borstamputatie. Voor mij was dat een van de moeilijkste momenten. Ik had op dat moment nog niet het idee dat hij er mooier van zou worden. Het voelde toch alsof iemand

'Ik voelde me ontzettend machteloos. Het liefst had ik al zijn verdriet in één keer weggetoverd'

mijn kind ging verminken. Ik dacht: Jeffrey is niet ziek, dus waarom moeten die borsten eraf? Het voelde tegennatuurlijk om iemand in het gezonde lichaam van mijn kind te laten snijden. Toch moest ik deze gevoelens op de een of andere manier opzijzetten. Daarom bleef ik in mijn hoofd maar herhalen dat Jeffrey zich hierna beter zou voelen. Het belangrijkste was dat hij na de operatie blij wakker zou worden. Mijn angst en mijn verdriet kwamen op de tweede plaats.

NIEUW BABYALBUM

Toch had ik het ook bij Jeffrey's tweede operatie zwaar. Na de borstamputatie volgde een buikoperatie, waarbij zijn baarmoeder en eierstokken werden verwijderd. Zonder deze operatie mocht Jeffrey zijn geslacht niet aanpassen in zijn paspoort. Voor mij was het onbegrijpelijk dat de artsen mijn kind gingen slopen, puur en alleen voor de wet. Maar Jeffrey overtuigde me ervan dat hij deze operatie anders ook had gewild. "Mam, het is goed zo", zei hij steeds. "Ik wil dat ze alles weghalen, want het hoort niet bij mij." Dus ook deze keer zette ik mijn eigen gevoelens opzij. Na de buikoperatie kon Jeffrey eindelijk worden wie hij vanbinnen altijd al was geweest. Met de hulp van een advocaat werd zijn geslacht officieel aangepast. Ik heb ook een heel nieuw babyalbum voor hem gemaakt, met zijn nieuwe naam en nieuwe tekstjes bij de foto's. Ik wilde dat Jeffrey een album zou hebben waar hij trots op kon zijn. Een album dat hij later zonder uitleg aan mensen kan laten zien. Gelukkig heb ik nooit zo veel gehad met de kleur roze, dus waren er veel foto's waarop je niet meteen aan Jeffrey's kleding kon zien of hij een jongen of een meisje was. Het was voor mij ook een stukje verwerking om daar een paar dagen mee bezig te zijn. Het voelde echt alsof ik iets aan het afsluiten was. Ergens vond ik het juist fijn dat er in die jaren zo ontzettend veel geregeld moest worden.

'Als moeder wil je alleen maar dat je kind gelukkig is, op welke manier dan ook'

Afspraken bij de genderpoli, medicijnen regelen, een nieuw paspoort aanvragen, zijn school op de hoogte houden, contact met de advocaat... Het was goed dat ik me op dat soort dingen kon storten, bijna therapeutisch. Ik moet er niet aan denken dat ik vanaf de zijlijn had moeten toekijken en niets had kunnen doen.

ROUWPROCES

Gelukkig begrijpt Jeffrey dat ik er behoefte aan heb om mijn verhaal te vertellen. Zelf zegt hij altijd: "Ik ben geen transgender, ik ben gewoon een jongen." Wat hem betreft is het hoofdstuk allang afgesloten. Maar voor mij ligt het anders. Ik hoor ouders van andere genderkinderen vaak heel nadrukkelijk zeggen dat hun kind nog precies hetzelfde is, dat alleen het geslacht is veranderd. Jeffrey ziet het zelf ook zo. "Ik ben toch nog gewoon dezelfde persoon?" vraagt hij dan. Maar hij is natuurlijk wel degelijk veranderd en niet alleen aan de buitenkant. We gaan ook anders met elkaar om. Vroeger liepen Jeffrey en ik gewoon bij elkaar de badkamer binnen, nu kleed ik me niet meer om waar hij bij is.

Mijn kind is er dus nog wel, maar ook weer niet, en daar heb ik het weleens moeilijk mee. Het voelt ook alsof ik drie kinderen heb gekregen: een meisje en twee jongens. Maar mijn meisje is er nu niet meer. Ik had een beeld van hoe mijn dochter en ik later met elkaar zouden omgaan, hoe we samen meidendingen zouden doen. Dat beeld heb ik moeten loslaten en dat is echt een rouwproces. Gelukkig kan ik met mijn vriendinnen goed over mijn gevoelens praten. Op die manier probeer ik het een plekje te geven.

Mensen vragen me weleens hoe ik het allemaal heb volgehouden. Eigenlijk vind ik dat een vreemde vraag. Ik wil dat mijn zoon gelukkig is en daar doe ik alles voor. Jeffrey heeft via internet weleens contact met lotgenoten die nog steeds in het verkeerde li-

chaam zitten, omdat hun ouders niet willen accepteren dat hun kind genderdysforie heeft. Voor mij is dat onbegrijpelijk. Hoe kun je je kind dat aandoen?

ONGELOOFLIJK TROTS

Toen Jeffrey elf dagen oud was, zei ik tegen mijn moeder: "Dit is een speciaal kind." Waarom ik dat zei, kan ik niet goed uitleggen. Het was een gevoel dat ik op dat moment had. Nu, al die jaren later, is gebleken dat mijn gevoel juist was. Ik ben ongelooflijk trots op Jeffrey. Al die hormooninjecties en die operaties - hij heeft alles ontzettend dapper doorstaan. Ik zou ook beslist geen andere zoon willen. Jeffrey is nu eindelijk wie hij is en daar hebben we allemaal vrede mee. Het is jammer dat hij niet geboren is zoals hij geboren had moeten worden, maar het is goed gekomen. Jeffrey is nu vrolijker, opener en zelfverzekerder. Al zal hij nooit uit zichzelf ergens over beginnen. Het is en blijft een binnenvetter. Als mijn jongste zoon thuiskomt, heeft hij hele verhalen. Aan Jeffrey moet ik echt vragen hoe zijn dag is geweest.

Soms vraag ik me weleens af of het makkelijker was geweest als Jeffrey ons eerder in vertrouwen had genomen. Ik denk dat mijn man en ik er als ouders dan ook meer in mee hadden kunnen groeien. Nu kwam Jeffrey's onthulling toch als een donderslag bij heldere hemel. De afgelopen jaren zijn beslist niet makkelijk geweest, maar zoals het nu gaat, is het goed. We leven met zijn vieren toe naar Jeffrey's laatste operatie, die staat gepland voor later dit jaar. Na deze geslachtsoperatie is hij echt klaar. Al ziet Jeffrey het zelf natuurlijk niet zo, want voor zijn eigen gevoel is hij allang 'af'. Hij hoeft zich nu niet langer anders voor te doen dan hij is.

En hij heeft een leuke vriendin gevonden. Twee jaar geleden waren mijn man en ik op vakantie. Toen ik Jeffrey een sms stuurde om te vragen hoe het thuis allemaal ging, antwoordde hij dat ik even op zijn Facebook-profiel moest kijken. Toen ik dat deed, zag ik dat hij een relatie had. Eerst schrok ik. Ik had niet verwacht dat hij al zo snel na zijn transformatie een relatie zou krijgen. Maar tegelijkertijd was ik ontzettend blij: ik was niet de enige vrouw die zag hoe geweldig Jeffrey was! En het gaat nog steeds goed. Het ene weekend zijn ze bij ons, het andere weekend bij haar ouders. Mijn zoon is gelukkig. Wat wil je als moeder nog meer? ■

'Het ging om Jeffrey. Mijn angst en mijn verdriet kwamen op de tweede plaats'